

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ตลอดจนศึกษาประวัตินามรูปแบบและวิธีการจัดแสดงรวมทั้งสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง มีขั้นตอนและวิธีการศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
  - 3.2 การศึกษาภาคเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎี
  - 3.3 การศึกษาพิพิธภัณฑ์วัดและสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
  - 3.4 การศึกษาเพื่อเสนอรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
  - 3.5 ศึกษาและเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง
    - 3.5.1 การปรับปรุงการ จัดแสดงพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น(Exhibition)
    - 3.5.2 การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น
- ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

### 3.1 รูปแบบการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ตลอดจนศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบ และวิธีการจัดแสดงรวมทั้งสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary research) และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

### 3.2 การศึกษาภาคเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎี

ขั้นตอนแรกของการศึกษาเพื่อทบทวนวรรณกรรมและสถานะภาพความรู้ที่เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของเมืองนครลำปางและองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นรวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ในห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่างๆ ด้วยวิธีการสืบค้นข้อมูล และเรียบเรียงลำดับความสำคัญซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

3.2.1 บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง

3.2.2 ประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของเมืองนครลำปาง

3.2.3 องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

3.2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

(1). แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

(2). แนวคิดการออกแบบนิทรรศการ

(3). แนวคิดการจัดกลุ่มห้องแสดงนิทรรศการ

3.2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(1). งานวิจัย

(2). เอกสารและหนังสือ

3.2.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

ดังรายละเอียดได้นำเสนอในบทที่ 2

### 3.3 การศึกษาพิพิธภัณฑวัตถุและสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑวัตถุในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นขั้นตอนการศึกษาพิพิธภัณฑวัตถุและสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑวัตถุในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนามในบริบทของพิพิธภัณฑวัตถุที่เกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ลักษณะกายภาพ อาคารพิพิธภัณฑ การจัดแสดงและการบริหารจัดการ ตลอดจนสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑวัตถุของพิพิธภัณฑวัตถุในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางซึ่งมี ขั้นตอนการศึกษาดังนี้

#### 3.3.1 การศึกษาและสำรวจพิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นการสำรวจและศึกษาพิพิธภัณฑวัตถุในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางเพื่อ สอบถามหารายชื่อและสถานที่ตั้ง ตลอดจนสำรวจเก็บข้อมูลในรายละเอียดเบื้องต้นของพิพิธภัณฑวัตถุ ในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งใช้วิธีการสำรวจและสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่เป็น ประชาชน พระสงฆ์ และผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 150 คน ผลการ สำรวจและเก็บข้อมูลพบว่า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางมีพิพิธภัณฑวัตถุจำนวน 8 แห่ง ดังมี รายชื่อดังนี้

- 1) พิพิธภัณฑวัตถุพระแก้วคอนเต้าสุชาดาราม ตำบลเวียงเหนือ
- 2) พิพิธภัณฑวัตถุพระเจดีย์ขาวหลัง ตำบลต้นธงชัย
- 3) พิพิธภัณฑวัตถุลำปางกลางตะวันออก ตำบลชมพู
- 4) พิพิธภัณฑวัตถุพระธาตุเสด็จ ตำบลบ้านเสด็จ
- 5) พิพิธภัณฑวัตถุปางสนุกเหนือ ตำบลเวียงเหนือ
- 6) พิพิธภัณฑวัตถุเวียงลครวัดพระเจ้าทันใจ ตำบลต้นธงชัย
- 7) พิพิธภัณฑวัตถุเชียงราย ตำบลสวนดอก
- 8) พิพิธภัณฑวัตถุป่าต้นกุ่มเมือง ตำบลปงแสนทอง

#### 3.3.2 การคัดเลือกตัวอย่าง (Sampling) พิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง เพื่อสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

เป็นขั้นตอนการคัดเลือกตัวอย่าง (Sampling) พิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปางเพื่อสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีเป้าหมายที่จะศึกษาตัวอย่าง (Sample) พิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 3 แห่ง เนื่องจากมีข้อจำกัดของ ระยะเวลาในการศึกษา จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับ ฉลากพิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน 3 แห่ง จากพิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง

จังหวัดลำปาง ทั้งหมด 8 แห่งที่ได้สำรวจในตอนที่ผ่านมา ซึ่งผลการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) พิพิธภัณฑวัดในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อทำการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

- 1) พิพิธภัณฑสถานแห่งลานนา วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม ตำบลเวียงเหนือ
- 2) พิพิธภัณฑวัดลำปางกลางตะวันออก ตำบลชมพู
- 3) พิพิธภัณฑสถานเขलगคนคร วัดพระเจดีย์ชาวหลัง ตำบลต้นธงชัย

### 3.3.3 การศึกษาตัวอย่าง (Sample) พิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นขั้นตอนการศึกษาพิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางทั้ง 3 แห่ง ซึ่งเป็นตัวอย่าง (Sample) ของการศึกษาครั้งนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจทางสภาพ สังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ที่ตั้ง ลักษณะกายภาพ อาคารพิพิธภัณฑ การจัดแสดงและการบริหารจัดการ ตลอดจนสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑของพิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางจากกลุ่ม ตัวอย่าง(Sample) ที่ประกอบด้วย พระสงฆ์ ประชาชน ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑที่มีความเกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑวัดแต่ละแห่ง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง(Sampling)แบบจงใจ (Purposive Sampling) อย่างไม่จำกัดจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จนได้ข้อมูลครบถ้วนดังรายนามผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับพิพิธภัณฑวัดแต่ละแห่ง ที่ยินดีเปิดเผยนามใน ดังนี้

1) พิพิธภัณฑสถานแห่งลานนา วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม ตำบลเวียงเหนือ ประกอบด้วย

พระจินดารัตนาภรณ์	เจ้าอาวาสวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม
พระครูสิริรัตนโสภิต	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสฯ
นายยุทธภูมิ มั่นตรง	ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ
ยายจันทร์เป็ง เริงปัญญา	ตัวแทนคณะศรัทธา
อาจารย์ประเวศ สิทธิวงศ์	ผู้แทนโรงเรียนวัดพระแก้วดอนเต้า

2) พิพิธภัณฑวัดลำปางกลางตะวันออก ตำบลชมพู ประกอบด้วย

พระอธิการวรรณสิขาสโก	เจ้าอาวาสวัดลำปางกลางตะวันออก
พ่อหลวงมูล ยางสาย	ตัวแทนคณะศรัทธา
พ่อหลวงแก้ว ใจมั่น	ตัวแทนคณะศรัทธา
นายเฉลิมชัย ชูสุวรรณ	ตำแหน่งประธานชุมชน หมู่ 11
นายชนงศักดิ์ ปั้นแก้ว	กรรมการวัดลำปางกลางตะวันออก

3) พิพิธภัณฑสถานเขलगคนคร วัดพระเจดีย์ชาวหลัง ตำบลต้นธงชัย ประกอบด้วย

พระราชจินดานายก	เจ้าอาวาสวัดพระเจดีย์ขาว
พระครูไพจิตเมตยาทร	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสฯ
พระครูปลัดวสันต์ ธรรมปัญญา	ผู้ช่วยเลขานุการเจ้าอาวาส
อาจารย์บุญส่ง ภูวังหม้อ	ไวยาวัจกรวัดพระเจดีย์ขาว
แม่คำ ภูวังหม้อ	ตัวแทนคณะศรัทธา

เมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวมาแล้ว ได้ตรวจสอบข้อมูล จัดระเบียบ และทำการวิเคราะห์ถึงความสำเร็จและสภาพปัญหาของการจัดการพิพิธภัณฑวัตถุทั้งสามแห่ง ทั้งทางด้านการจัดแสดงและบริหารจัดการพิพิธภัณฑวัตถุที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลิน ตามหลักการของการจัดการพิพิธภัณฑสถานนำผลการศึกษามาเรียบเรียงและนำเสนอซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

- 1) การศึกษาและสำรวจพิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
  - 2) การคัดเลือกตัวอย่าง (Sampling) พิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง เพื่อสำหรับการศึกษาในครั้งนี้
  - 3) การศึกษาตัวอย่าง(Sample)พิพิธภัณฑวัตถุในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
    - 3.1) พิพิธภัณฑสถานแห่งลานนา วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาคาราม ตำบลเวียงเหนือ
    - 3.2) พิพิธภัณฑวัตถุวัดลำปางกลางตะวันออก ตำบลชมพู
    - 3.3) พิพิธภัณฑสถานเขलगคนคร วัดพระเจดีย์ขาวหลัง ตำบลต้นธงชัย
  - 4) วิเคราะห์ความสำเร็จและสภาพปัญหาของการจัดการ พิพิธภัณฑวัตถุในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
    - 4.1) ความสำเร็จของพิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
    - 4.2) ปัญหาของของพิพิธภัณฑวัตถุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
- ดังรายละเอียดได้นำเสนอในบทที่ 4

### 3.4 การศึกษาเพื่อหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการพิพิธภัณฑวัตถุของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นขั้นตอนการศึกษาเพื่อหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการพิพิธภัณฑวัตถุของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลิน ตามหลักการสากลของการจัดการพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนของการศึกษา ดังต่อไปนี้

### 3.4.1 สภาพปัญหาของการจัดแสดงและการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นการนำผลการศึกษาในบทที่ผ่านมา สรุปถึงสภาพปัญหาของการจัดการทั้งทางด้านการจัดแสดงและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลินตามหลักการสากลของการจัดการพิพิธภัณฑ์สถานมานำเสนอโดยสรุปเพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาต่อไป

### 3.4.2 การศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักวิชาการและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นการศึกษาและเก็บข้อมูลจากการสำรวจเก็บข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง(Sample) จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการการสุ่มแบบจงใจ (Purposive Sampling) จากนักวิชาการทางด้านศิลปวัฒนธรรม และบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์วัดในจังหวัดลำปาง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) ในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางให้ประสบผลสำเร็จ เป็นแหล่งเรียนรู้ และความเพลิดเพลินตามหลักการสากลของการจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาแล้ว ได้ตรวจสอบข้อมูล จัดระเบียบและจำแนกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะออกเป็นกลุ่มๆ ทำการเรียบเรียงสรุปเป็นข้อๆซึ่งผลการศึกษาเก็บข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักวิชาการและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการพิพิธภัณฑ์วัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางสรุปได้ดังนี้

1) ควรเพิ่มเติมเรื่องราวที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ในรูปแบบการจัดแสดงนิทรรศการ อาทิ เรื่องราวประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อาทิ กระบวนการวางแผน ตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์แก่พิพิธภัณฑ์

3) พิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างพิพิธภัณฑ์ของวัด เพื่อการแลกเปลี่ยนการจัดองค์ความรู้

### 3.4.3 การศึกษาและวิเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาทิศทางของการจัดการที่เหมาะสมในการจัดการพิพิธภัณฑของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลิน โดยมีขั้นตอนการพิจารณาตามลำดับดังนี้

1) นำผลการศึกษาบริบทของพิพิธภัณฑวัดและสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางซึ่งได้ศึกษาไว้ในบทที่ 4 มาประกอบการพิจารณา

2) ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิชาการและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการพิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางซึ่งได้ศึกษาในตอนที่ผ่านมา ซึ่งมีข้อเสนอแนะหลายข้อ ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกัน จึงได้เลือกมาเพื่อสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเสนอการจัดการพิพิธภัณฑของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางในครั้งนี้ คือ

2.1) ปัญหาในการบริหารจัดการ

ปัญหาในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เห็นว่า ชุมชนในท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ คือ ประชากรในชุมชนท้องถิ่นจำนวนมาก ไม่ทราบ หรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งและการดำเนินงานของพิพิธภัณฑวัดในท้องถิ่น ดังนั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของชุมชนท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2.2) พิพิธภัณฑของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่าไม่มีการกำหนดหัวเรื่องและเรื่องราวที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นการจัดแสดงศิลปวัตถุต่างๆที่มีอยู่ตามสะดวก ส่งผลให้พิพิธภัณฑไม่ประสบผลสำเร็จวิธีการจัดแสดงและนำเสนอส่วนใหญ่เน้นตัววัตถุจัดแสดง สิ่งของเครื่องใช้ วัตถุจำลอง มาจัดแสดง เต็มพื้นที่ภายในอาคารพิพิธภัณฑ ไม่มีการคัดแยกประเภท หรือแบ่งหมวดหมู่ที่ชัดเจน ไม่มีการวางแผนการใช้สอยพื้นที่ของอาคารพิพิธภัณฑ

2.3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ควรเพิ่มเติมเรื่องราวที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ในรูปแบบการจัดแสดงนิทรรศการ อาทิเรื่องราวประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการพิพิธภัณฑของวัดในท้องถิ่น อาทิ กระบวนการวางแผน ตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์แก่พิพิธภัณฑ

- พิพิธภัณฑของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ควรมีการสร้างเครือข่ายระหว่างพิพิธภัณฑของวัด เพื่อการแลกเปลี่ยนการจัดองค์ความรู้

3) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เสนอไว้ในบทที่ 2 จะนำมาประกอบกันในการวิเคราะห์และพิจารณาครั้งนี้

ซึ่งในการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาทั้ง 3 ดังกล่าวนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์และพิจารณา และได้ตัดสินใจลงความเห็นว่า ทิศทางของการจัดการที่เหมาะสมในการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางควรมีรูปแบบเป็นพิพิธภัณฑ์ของท้องถิ่น ที่มีเป้าหมายของการจัดแสดงเพื่อเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง ทั้งนี้เนื่องจากศิลปวัตถุต่างๆ ที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์วัดของจังหวัดลำปางจะเป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและศิลปวัตถุ ตลอดจนชิ้นส่วนทางสถาปัตยกรรมของศาสนสถานในอดีต ซึ่งสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปางได้เป็นอย่างดี และเพื่อให้การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์วัดของจังหวัดลำปางมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืนและบรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลินตามหลักการสากลของการจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน ควรให้ภาคประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เนื่องจากวัดมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและงบประมาณดูแลรักษา ทำให้ไม่สามารถบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วยความสำนึกว่าวัดและมรดกวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมอันเป็นสาธารณะประโยชน์ของส่วนรวม จะเป็นการแบ่งเบาภาระพระสงฆ์ ขณะเดียวกันหากการดำเนินการของพิพิธภัณฑ์ประสบผลสำเร็จ สามารถมีผู้ชมและนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังวัดและชุมชนแห่งนี้มากขึ้น จะเป็นการพัฒนาและเพิ่มพูนมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนได้

### 3.5 แนวคิดของการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลิน

เป็นขั้นตอนการเสนอแนวคิดของการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลินตามหลักการสากลของการจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

#### 3.5.1 การจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

- 1) อาคารพิพิธภัณฑ์
- 2) เรื่องราวและวัตถุที่จัดแสดง
- 3) การออกแบบจัดแสดง (Exhibition)
- 4) การจัดวางศิลปวัตถุ
- 5) ระบบแสงสว่าง
- 6) คำอธิบายประกอบการแสดง
- 7) สื่ออื่นๆ ประกอบการแสดง



3.5.2 การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปางอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน

ดังรายละเอียดได้นำเสนอในบทที่ 5

### 3.6 ตัวแบบ (Model) ของการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง

เป็นขั้นตอนการเสนอตัวแบบ (Model) ของการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดในท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และความเพลิดเพลินตามหลักการสากลของการจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน เพื่อเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำปางซึ่งในที่นี้ได้เลือกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งลานนา วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาคาราม ตำบลเวียงเหนือ จังหวัดลำปาง มาเป็นกรณีตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

#### 3.6.1 การปรับปรุงการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งลานนา วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาคาราม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

- 1) การวางหัวข้อเรื่องการจัดแสดง (Exhibition Title)
- 2) วัตถุประสงค์และขอบเขตการจัดแสดง
- 3) แนวทางของเรื่องและบทนิทรรศการ (Manuscript and Editing)
- 4) แผนผังการจัดแสดง(Exhibition)
- 5) การออกแบบการจัดแสดง

#### 3.6.2 การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งลานนา วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาคาราม อำเภอเมือง จังหวัดลำปางอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังรายละเอียดได้นำเสนอในบทที่ 5